

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ИСТИФОДАИ МАНБАӢҲОИ БАРҚАРОРШАВАНДАИ ЭНЕРГИЯ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2010, №1, мод.11; Қонуни ҚТ аз 23.11.2015 с., № 1254)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҳуқуқиро, ки байни мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар соҳаҳои истифодабарии самаранок ва афзалиятноки манбаӢҳои барқароршавандаи энергия ба миён меоянд, танзим намуда, асосҳои ташкилӣ, ҳуқуқӣ ва иқтисодии сарфаҷӯии беш аз пеши энергия, ҳифзи муҳити зист, кам кардани таъсири номатлубро ба иқлим, сарфаи сариштаи манбаӢҳои барқарорнашавандаи энергияро барои наслҳои оянда муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **захираҳои энергетикӣ барқароршаванда** – манбаӢҳои ҳамеша мавҷуда ва ё давра ба давра дар муҳити зист пайдошавандаи чараёни шуъои офтоб, бод, обҳои гарми зеризаминӣ, дарёҳо ва биомассаҳо, ки ба сӯзишвории истихроҷӣ дохил намешаванд;
- **истифодаи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия** - маҷмӯи амалиёте, ки мақсад аз он дигаргунсозӣ, андӯхт, тақсим ва истифодаи энергияи барқароршаванда, ҳамчунин таъмини моддию техникии ин амалиёт аст;
- **энергияи анъанавӣ** - энергияи аз захираҳои барқароршаванда ҳосилшуда, масалан, аз нерӯгоҳҳои барқи обӣ ва маводи карбогидрид (ангишт, нафт, газ) бо иқтидори 30 мегаватт ва бештар аз он;
- **энергетикаи хурд** – нерӯгоҳҳои хурдтарин (микро), нисбатан хурд (мини) ва хурди энергетикӣ иқтидорашон мутаносибан то 100 кВт, аз 101 то 1000 кВт ва аз 1001 то 30000 кВт;
- **истеҳсолкунандагони энергия аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия** - шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки тавассути дастгоҳҳои истифодаи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия барои таъмини энергетикӣ фаъолияти худ ва инчунин бо мақсади фурӯши минбаъдаи он ба воситаи шабакаҳои энергетикӣ истеҳсол менамоянд;
- **истифодабарандагони энергия аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия** - шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки энергияро аз истеҳсолкунандагонаш тавассути дастгоҳҳои истифодабарӣ аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия барои таъмини фаъолияти худ бо барқ, инчунин бо мақсади фурӯши он ба воситаи шабакаҳои энергетикӣ мегиранд;
- **сертификати мутобиқат** - ҳуҷҷати тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон додашудае, ки мувофиқати энергия ба воситаи дастгоҳи истифодабарии манбаӢҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшударо ба регламенти техникӣ, стандартҳо ва дигар талаботи санадҳои меъёрии техникӣ тасдиқ менамояд;
- **дастгоҳи истифодабарии манбаӢҳои барқароршавандаи энергия** - таҷҳизоти технологӣ ё маҷмӯи таҷҳизоти технологӣ барои истеҳсол, табдил, нигоҳдорӣ ва интиқоли энергияе, ки аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия истеҳсол шудааст;
- **энергия аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшуда** – қувваи барқ, гармӣ ва ё механикӣ, ки тавассути дастгоҳҳои истифодабарӣ аз манбаӢҳои барқароршавандаи энергия истеҳсол карда мешавад;
- **биомасса** - ҷузъҳои таҷзияшавандаи биологӣ маҳсулот, партовҳо ва боқимондаҳои саноатӣ, кишоварзӣ, хоҷагии коммуналӣ ва рӯзгор;
- **оператори шабакаи энергетикӣ** - шахси ҳуқуқие, ки ҳангоми интиқол ва тақсими энергия хизмат мерасонад;
- **шабакаи энергетикӣ** - воситаи техникии интиқол ва тақсими энергияи барқ ва гармӣ.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи истифодаи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Доираи амали Қонуни мазкур

Қонуни мазкур фаъолиятро дар соҳаи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим мекунад, аз он ҷумла:

- усулҳо ва ҳадафҳои сиёсати давлатиро дар соҳаи азхудкунии манбаӢҳои барқароршавандаи энергия муқаррар мекунад;
- тарзҳои якҷоякунии манбаӢҳои барқароршавандаи энергияро дар системаи энергетикӣ ҷумҳурӣ муайян мекунад;
- фаъолияти ташкилӣ, илмию таҳқиқотӣ, тарроҳӣ, коршиносӣ, конструкторӣ ва батанзимдарориро, ки ба афзоиши истифодаи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия равона шудааст, ба роҳ мемонад;
- алоқамандии фаъолиятро дар соҳаи истеҳсол, баҳисобгирӣ, интиқол, тақсим ва истифодаи энергияи манбаӢҳои барқароршавандаи энергия пешбинӣ менамояд;

- чораҳои иқтисодӣ ва ташкилиро муайян мекунад, ки мақсади онҳо ҳавасмандгардонии истифодаи энергияи манбаъҳои барқароршавандаи энергия мебошад.

БОБИ 2.

АСОСҲОИ ТАШКИЛИЮ ҲУКУҚИИ ИСТИФОДАБАРИИ МАНБАЪҲОИ БАРҚАРОРШАВАНДАИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 4. Манбаъҳои барқароршавандаи энергия

Ба манбаъҳои барқароршавандаи энергия тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил мешаванд:

- энергияи офтоб;
- энергияи бод;
- энергияи ҷараёни об, обанборҳои табиӣ ва сунъӣ;
- энергияи обҳои гарми зеризаминӣ;
- энергияи ҷӯб, биомассаҳо дар шакли партовҳои саноатӣ, кишоварзӣ, ҷангал, хоҷагии коммуналӣ ва рӯзгор.

Моддаи 5. Самтҳои истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Энергияи офтобро ба мақсадҳои зерин истифода бурдан мумкин аст:
 - истифодаи энергияи гармӣ ба воситаи қубурҳои (коллекторҳои) офтобӣ ва ё системаи гармии ғайрифаъол;
 - истифодаи энергияи барқ ба воситаи системаи силсилавии табдилёбии ҳарорати термодинамикӣ;
 - истифодаи энергияи барқ ба воситаи системаи мустақиман табдилёбии энергия (фотобарқ, гармибарқ, фотогармибарқ ва ғайра);
 - истифодаи энергияи барқ, гармӣ ба воситаи системаи омехта бо ҳар гуна усулҳои табдилёбии;
 - ҳосил намудани гидроген ҳамчун ҳомили энергия ба воситаи истифодаи усулҳои фотолиз ва фотоэлектролизи об;
 - гузаронидани ҷараёнҳои алоҳидаи технологӣ (дар хушккунакҳо, бухоркунакҳо, гармхонаҳо ва дигар дастгоҳҳо).
2. Энергияи бодро ба мақсадҳои зерин истифода бурдан мумкин аст:
 - истифодаи энергияи барқ ба истифодаи дастгоҳҳои барқӣ бодӣ;
 - истифодаи энергияи механикӣ ба истифодаи дастгоҳҳои механикӣ ва гидродинамикии бодӣ.
3. Энергияи ҷараёни об ва обанборҳоро инчунин ба мақсадҳои зерин истифода бурдан мумкин аст:
 - истифодаи энергияи барқ дар нерӯгоҳҳои хурд ба истифодаи дарғот (дар наҳрҳо, понтонҳо ва маҷрои овод);
 - истифодаи энергияи барқ дар нерӯгоҳҳои хурд ба истифодаи дарғотҳои наҷандон баланди обанборҳои табиӣ ва сунъӣ;
 - истифодаи энергияи барқ дар нерӯгоҳҳои хурди фишори ҷараёни обаш сунъӣ (каналҳои қубурҳои обрасонӣ);
 - истифодаи энергияи механикӣ ба истифодаи хусусиятҳои физикии об ва сатҳи пасту баланди обанборҳо.
4. Энергияи обҳои гарми зеризаминиро ба мақсадҳои зерин истифода бурдан мумкин аст:
 - истифодаи энергияи гармӣ (ҳамчун гармии барқ) аз буғи обҳои гарм ё газҳои гарми зеризаминӣ;
 - истифодаи энергияи барқ дар турбинаҳои буғӣ ба истифодаи омехтаи обу буғҳои зеризаминии ҳарораташон баланд.
5. Энергияи партовҳои ҷӯбу дарахт (параҳои ҷӯб), самғ ва биомассаҳои партовҳои саноатӣ, кишоварзӣ ва ҷангал, хоҷагии коммуналӣ ва рӯзгорро ба мақсадҳои зерин истифода бурдан мумкин аст:
 - истифодаи энергияи гармӣ ва барқ ба воситаи сӯзондани онҳо дар нерӯгоҳҳои истифодаи гармию барқ ва деғҳои буғ;
 - истифодаи гази биологӣ ба мақсади сӯзондани он дар нерӯгоҳҳои истифодаи гармию барқ ва деғҳои буғ ва зимни ин истифодаи нурӣ ба истифода аз дастгоҳҳои биохимиявӣ;
 - истифодаи гази сӯзишворӣ дар дастгоҳҳои газогенератории термохимиявӣ;
 - истифодаи сӯзишвориҳои карбогидратҳои моеъ дар дастгоҳҳои ба гази моеъ табдил додани боқимондаҳои органикӣ.
6. Манбаъҳои барқароршавандаи энергияро ба риояи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дигар мақсадҳо низ истифода бурдан мумкин аст.

Моддаи 6. Объектҳои афзалиятнок барои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Объектҳои афзалиятнок барои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия инҳо мебошанд:
 - минтақаҳои дур аз маркази барқтаъминкунӣ, ки аз сабаби зичии ками аҳоли бунёди нерӯгоҳҳои маъмулии барқ ва кашидани хати баландшиддати барқ аз ҷиҳати иқтисодӣ ғайриамалдор ва ё имконпазир нест;
 - минтақаи дар маркази барқтаъминкунӣ қарордошта, ки дар натиҷаи ғайриқаноатбахш будани ҳолати шабакаҳои энергетикӣ ва ё норасоии иқтидорҳо ё қувваи барқ сабаби мунтазам қатъ кардани барқи истифодабарандагон мегардад ва он зарари калони иқтисодӣ ва оқибати манфии иҷтимоиро ба бор меорад;
 - маҳалҳои аҳолинишин ва ҷойҳои истироҳати оммавии аҳоли, ки дар натиҷаи дуду ғубори сӯзишвориҳои органикӣ деги буғ вазъияти экологиро мурракаб мегардонад;
 - маҳалҳои аҳолинишин, бӯстонсаройҳо ва ҷойҳои будубоши муваққатии одамон, ки аз норасоии қувваи барқ, гармӣ, оби гарм ва ғайра танқисӣ мекашанд.

2. Бо мақсади таъмини талаботи истехсолию маишӣ мамнӯъгоҳҳо ва ҳудудҳои ҳифзшавандаи табиат бо қувваи барқ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия афзалият доранд.

Моддаи 7. Талабот нисбат ба истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

Фаъолият оид ба истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия, аз ҷумла фаъолияти илмию таҳқиқотӣ, таҷрибавию конструкторӣ, ҷустуҷӯ, амалисозӣ, лоиҳакашӣ, истехсолӣ, сохтмону васлкунӣ ва қорҳои баҳрабардорӣ бо назардошти талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи табиат ва санитарияи эпидемиологӣ, риояи қоидаҳои бехатарии қорҳо, татбиқи меъёрҳои истифодаи захираҳои табиӣ, шахрсозияи меъморӣ ва истифодаи самараноки энергия амалӣ карда мешавад.

Моддаи 8. Дастгоҳҳо барои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва талабот ба онҳо

1. Тавоноии дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия барои истехсол, табдилдиҳӣ, нигоҳдорӣ ва интиқоли энергияе, ки аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсол карда мешаванд, бо ҳуҷҷати додаи истехсолкунандаи ҷунин дастгоҳҳо аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

2. Молик ҳуқуқ дорад ҳар як таҷҳизоти технологӣ ва ё маҷмӯи таҷҳизоти технологиро барои фаъолияти худ дар асоси манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо риояи қонунгузорӣ, регламентҳои техникӣ ва санадҳои меъёрии техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав такмил диҳад.

3. Такмили таҷҳизоти технологӣ ва ё маҷмӯи таҷҳизоти технологӣ бо мақсади истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо ҳуҷҷатҳои додаи ташкилоте, ки такмили таҷҳизотро анҷом додааст, тасдиқ карда мешавад, ба шарте ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷунин ҳуҷҷат додани мақомоти ваколатдори давлатӣ пешбинӣ шуда бошад.

4. Талабот нисбати баҳрабардории дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия:

- риояи регламентҳои техникӣ, стандартҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки талаботро барои истехсол, такмил, нигоҳдорӣ ва интиқоли энергияи аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда муқаррар мекунад;

- назорати давлатӣ оид ба баҳрабардории дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;

- таъмини нишондиҳандаҳои техникаи иқтисодии дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ба меъёрҳои санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст.

5. Дар ҳолати истехсол ва баҳрабардории дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия бояд шароите таъмин карда шавад, ки ба шахсони воқеию ҳуқуқӣ ва муҳити зист зиён нарасонад.

Моддаи 9. Баҳисобгирии манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Бо мақсади истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергия дар ҳалли масъалаҳои энергетикӣ ва иҷтимоию иқтисодӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия, ки дар қаламрави ҷумҳурӣ қарор доранд, ба ҳисоб гирифта мешаванд.

2. Барои ба ҳисоб гирифтани манбаъҳои барқароршавандаи энергия аз рӯи ҳар як навъи онҳо кадастри дорои маълумот оид ба номгӯе, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, тартиб дода мешавад.

3. Барои ба ҳисоб гирифтани дастгоҳҳои манбаъҳои барқароршавандаи энергия номгӯи дастгоҳҳо, ҳамҷунин тарзи истифодаи онҳо бо мақсади тавлиди энергия тартиб дода мешавад.

4. Қорҳои баҳисобгирии манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва дастгоҳҳои истифодаи ин манбаъҳо, ки тибқи қонунгузорӣ сурат мегиранд, аз ҳисоби бучет, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳо, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, маблағгузорӣ карда мешаванд.

5. Ба ташкили баҳисобгирии манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои энергия ва заминҳои мақомоти ваколатдори соҳаи энергетика гузошта мешавад.

6. Тартиби пешниҳоди иттилооти дар кадастр ва феҳрист мавҷударо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 10. Сифати энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда

1. Сифати энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда бо роҳи муқаррар намудан ва истифода бурдани маҷмӯи умумии нишондиҳандаҳои ҷараёни технологӣ, тақсим ва истеъмоли энергия, инчунин нишондиҳандаҳои таъмини бехатарии экологӣ, ҳифзи сифати омма ва ҳифзи меҳнат дар ҷараёни истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия таъмин карда мешавад.

2. Нишондиҳандаҳои сифати энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшударо регламенти техникӣ ва стандартҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамоянд.

Моддаи 11. Муносибати истехсолкунандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо операторони шабакаҳои энергетикӣ ва истифодабарандагони умдаи энергия

1. Муносибати истифодабарандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо операторони шабакаҳои энергетикӣ ва шахсони воқеию ҳуқуқӣ, соҳибқорони инфиродӣ, ки энергияро харидорӣ намуда, онро бо роҳи пайваستшавӣ ба шабакаҳои энергетикӣ минбаъд ба харидорони умдаи энергия мефурӯшанд, тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси шартномаи байни онҳо муайян карда мешавад.

2. Операторони шабакаҳои энергетикӣ истехсолкунандаи энергияро аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия ба шабакаҳои энергетикӣ дар асоси шартнома ба шарт пайваст менамоянд, ки он ба устувории системаи шабакаҳои энергетикӣ таъсир нарасонад.

3. Истехсолкунандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия барои пайваст кардан ба шабакаҳои барқӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёз доранд.

4. Операторони шабакаҳои энергетикӣ ва истифодабарандагони умдаи энергия ўҳдадоранд энергияи аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшударо дар асоси шартнома бо риояи ҳаҷми тавозуни истехсол ва сифати энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия харидорӣ намоянд.

5. Рад кардани содироти энергияи аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда, ки ба хусусияти табиӣ ин манбаъҳо алоқаманд аст, наметавонад барои иҷро накардани ўҳдадориҳои истехсолкунандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия асос шавад.

Моддаи 12. Таъмини истифодабарандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Истифодабарандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси шартнома бо энергия таъмин карда мешаванд.

2. Энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда бо риояи шартҳо ва талаботи зерин фурўхта мешавад:

- дар асоси сертификати мутобиқат ба энергияе, ки фурўхта мешавад;
- дар асоси шартнома ва ё озмуни тарифҳои танзимшаванда;
- ба мақомоти ваколатдори соҳаи энергетика.

БОБИ 3.

ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ВА ИДОРАКУНӢ ДАР СОҲАИ ИСТИФОДАИ МАНБАӢҲОИ БАРҚАРОРШАВАНДАИ ЭНЕРГИЯ

Моддаи 13. Танзими давлатӣ ва идоракунии дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Танзими давлатӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия иборат аст аз:

- муайян ва амалӣ кардани сиёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- ташкилу истифодаи технология ва дастгоҳҳои самараноки истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- ташкили низоми механизмҳои молиявӣ иқтисодӣ, ки шахсони воқеӣ ҳуқуқро барои истехсоли энергияи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва истифодаи онҳо ҳавасманд мегардонад;
- дастгирии рушди заминаи истехсолоти илмӣ ва техникӣ ва истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва тарғиби қомебҳои илмӣ ва техникӣ ин соҳа;
- танзими давлатӣ, нархгузорӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- баҳисобгирӣ ва назорат, аз ҷумла тасдиқи пайдоиши энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- муайян намудани қоидаҳои воридшавии энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда ба системаи энергетикӣ ва фурўши он ба истифодабарандагон;
- ҳамкориҳои байналмилалӣ.

2. Танзими давлатӣ ва идоракунии дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллии шахрак ва деҳот амалӣ карда мешавад.

Моддаи 14. Дастгирии давлатӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Дастгирии давлатии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ба мақсади фароҳам овардани шароити мусоид барои истехсоли энергияи барқ ва (ё) ҳарорат бо истифода аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия барои қоиши энергияталабии иқтисодиёт ва таъсири сектори истехсоли энергияи барқ ва ҳарорат ба муҳити зист ва зиёд шудани ҳиссаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ҳангоми истехсоли энергияи барқ ва (ё) ҳарорат амалӣ мегардад.

2. Дастгирии давлатӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия иборат аст аз:

- муайян кардани сиёсати оқилонаи нархгузории энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истехсолшуда, ки ҳавасмандгардонии истехсол ва хариди онро таъмин менамояд;
- ҳифзи истехсолкунандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия аз рақобати ноодилонаи дигар ташкилотҳое, ки дар соҳаи истехсол ва истифодаи энергия вазъи бартарӣ доранд;
- эътирофи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ҳамчун фаъолияти ҳифзи табиат ва сарфачӯии энергия бо муқаррар намудани имтиёзҳои дахлдор барои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқе, ки истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия дар ин соҳа фаъолият доранд;
- вобаста ба ҳаҷми сармоягузорӣ ва иқтисоди истехсоли барои шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ бо истехсоли энергия аз манбаъҳои барқароршаванда машғул мутобиқи Кодекси андозаи Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзҳо пешбинӣ карда мешаванд;
- танзими тарифҳои энергияи таъиноти истифодабарандагон, ки аз дастгоҳҳои истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия мегиранд, аз ҷумла бо роҳи қисман ҷудо кардани маблағ аз манбаъҳое, ки қонунгузорӣ барои хароҷоти истехсоли чунин намуди энергия муайян намудааст;
- муқаррар намудани мўҳлати тезонидани истехлоки (хўрдашавии) дастгоҳҳои истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия;

- таъмини дастрасии беамониати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки манбаъҳои барқароршавандаи энергияро барои таъмини худ истифода мебаранд, бо захираҳои манбаъҳои энергия бо роҳи бо тартиби содда ба онҳо додани ҳуқуқи истифодабарии захираҳои зарурии табиӣ ва дигар захираҳо;
- кафолати ба шабакаҳои энергетикӣ пайвастании истеҳсолкунандагони энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшуда;
- ҳавасмандгардонии фаъолияти сармоягузорӣ ва ҷорӣ намудани технологияи нав барои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия, аз ҷумла ташкили шароити мусоид барои сармоягузориҳои ватаниро хориҷӣ ва таъсис додани фонди дастгирии ин соҳа;
- дастгирии илмӣ ва техникӣ оид ба ташкил ва татбиқи дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия.

Моддаи 15. Барномаҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Барои идоракунии раванди рушди энергетика аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия барномаҳои миеҷнамӯҳлату дарозмуддати илмӣ ва техникӣ байнидавлатӣ, давлатӣ, соҳавӣ ва минтақавӣ оид ба ҳавасмандгардонии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия қабул карда мешаванд.
2. Ҷорабинӣ оид ба амалӣ намудани барномаҳои мазкур бо назардошти алоқамандии онҳо бо ҷорабинӣ бо энергия таъминкунии минтақаҳои дурдасти камэнергия, ҳифзи муҳити зист ва сохтмони манзил ба нақша гирифта мешаванд.
3. Маблағгузориҳои ҷорабинӣ оид ба амалӣ намудани барномаҳои давлатӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ ва манбаъҳои ғайрибуҷетӣ сурат мегирад.

Моддаи 16. Маблағгузориҳои барномаҳо ва лоиҳаҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Барномаю лоиҳаҳо, ки барои ҳавасмандгардонии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия равона карда шудаанд, тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби буҷети давлатӣ ва шахсони воқеию ҳуқуқӣ ва дигар манбаъҳо, ки қонунгузорӣ манъ накардааст, маблағгузорӣ карда мешаванд.
2. Аз ҳисоби буҷети давлатӣ метавонанд ҷорабинӣ зерин маблағгузорӣ карда шаванд:
 - ташкил ва амалӣ намудани барномаҳои мақсаднок оид ба ҳавасмандгардонии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
 - дастгирии илмӣ ва техникӣ оид ба офаридан ва татбиқи намудани дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
 - иштирок дар кори ташкилотҳои байналмилалӣ минтақавӣ оид ба истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
 - ҷорабинӣ дигари ҳавасмандгардонии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия.
3. Тартиби ҷудо кардани маблағ барои хароҷоти мазкур тибқи санадҳои қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 17. Нархгузорӣ дар соҳаи истеҳсоли энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Нарх ва тарифҳои энергия, ки аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истеҳсол мешавад, бо назардошти хароҷоти истеҳсол ва дастгирии рушди истифодабарии энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия барои фуруҳтан ба субъектҳои монополияи табиӣ бо пешниҳоди мақоми ваколатдори танзими фаъолияти субъектҳои монополияҳои табиӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд. (ҚҚТ аз 23.11.15 с., № 1254)
2. Субъекти монополияи табиӣ энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшударо бо нархи барои маҳсулоти субъекти инҳисороти табиӣ муайяншуда мефурӯшад ва фарқи байни нархи барои маҳсулоти энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия муқарраршуда аз ҳисоби тарифи барои маҳсулоти субъекти монополияи табиӣ муқарраргардида бо назардошти зарарҳои пешбинишуда ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 18. Стандартонӣ ва сертификатсия дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Стандартонӣ дар соҳаи истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:
 - дохил намудани нишондиҳандаҳои истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергия ба регламенти техникӣ, стандартҳо, санадҳои дигари меъёрии ҳуқуқии техникӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - роҳандозӣ кардани регламенти техникӣ, стандартҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии техникӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки заминаи методологӣ, ташкилӣ ва техникӣ истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергияро муқаррар менамояд;
 - ба регламенти техникӣ, стандартҳои давлатӣ, стандартҳои байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, дохил намудани мизонҳои сифати энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшуда;
 - дохил намудани нишондиҳандаҳои самаранокии энергетикӣ ба регламенти техникӣ, стандартҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии техникӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи сохтмон, мавод, конструксияҳо, воситаҳои нақлиёт, дастгоҳ ва таҷҳизоти табиноти хочагӣ, инчунин дигар молу хизматрасониҳо, ки энергия аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истифода менамоянд;
 - сертификатсияи ҳатмӣ энергия ва маҳсулоти аз манбаъҳои барқароршавандаи энергия истеҳсолшуда.

2. Дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия тибқи регламенти техникӣ, стандартҳо ва дигар санадҳои меъёрии техникии Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳогузорӣ карда мешаванд.

Моддаи 19. Таъминоти илмию техникӣ дар соҳаи истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия

Таъминоти илмию техникӣ барои офаридан ва ҷорӣ намудани дастгоҳҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия, инчунин рушди истифода кардани ин манбаъҳои энергия, аз ҷумла лоиҳаашӣ, сохтмон ва истифодабарии чунин дастгоҳҳо дар доираи барномаҳои байнидавлатӣ, давлатӣ, соҳавӣ ва минтақавӣ ва амалии илмию таҳқиқотӣ, лоиҳаҳои инноватсионӣ ва лоиҳаҳо оид ба иҷрои қорҳои илмию таҳқиқотӣ, таҷрибавию конструкторӣ, таҷрибавию технологӣ, ки маблағгузории онҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 20. Таъмини иттилоотонӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия

Мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи энергетика таъмини иттилоотиро барои хавасмандгардонии истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия бо роҳҳои зерин ташкил менамояд:

- ташкили семинарҳо, намоиши таҷҳизот ва технологияе, ки дар истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия ба қор бурда мешаванд;
- наشري иттилоот доир ба масъалаҳои истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- таблиғи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия дар воситаҳои ахбори омма;
- таҳияи пешниҳодҳо доир ба дохил намудани мавод оид ба истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергия дар барномаҳои умумӣ ва касбии таълимӣ;
- тайёр намудани мутахассисони техникӣ ва менечерони соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- ташкили системаи тақмили ихтисос ва тайёр намудани мутахассисони соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия.

БОБИ 4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 21. Ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия

1. Ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи истифодаи манбаъҳои барқароршавандаи энергия тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки онҳоро Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардааст, ба роҳ монда мешавад.

2. Самтҳои асосии ҳамкории байналмилалӣ дар соҳаи истифодабарии манбаъҳои барқароршавандаи энергия аз инҳо иборатанд:

- мубодилаи маффиатбахши қомёбҳои илмию технологӣ бо ташкилотҳои байналмилалӣ ва хориҷӣ;
- иштирок дар лоиҳаҳои байналмилалӣ;
- мубодилаи таҷриба оид ба истифодаи самараноки манбаъҳои барқароршавандаи энергия;
- таълим ва бозомӯзии кадрҳо дар асоси шартномаҳои ҳамкорӣ;
- иштирок дар конференсҳои байналмилалӣ, симпозиумҳо ва семинарҳо.

Моддаи 22. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ қашада мешаванд.

Моддаи 23. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе, 12 январи соли 2010
№ 587